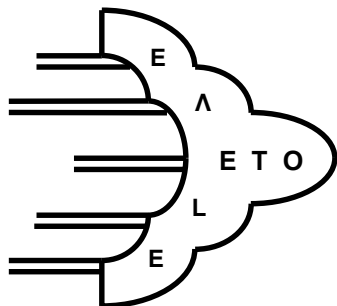

Κωδικός: 3650

ΟΡΟΓΡΑΜΜΑ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΟΡΟΛΟΓΙΑΣ (ΕΛΕΤΟ)
Hellenic Society for Terminology (ELETO)

ΓΡΑΦΕΙΑ:

Αρτέμιδος 6 & Επιδάουρου, 15125 ΜΑΡΟΥΣΙ

ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ:

Αρτέμιδος 6 & Επιδάουρου, 15125 ΜΑΡΟΥΣΙ

ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ:

Τηλ.: 210 8662069, 6974321009, 6974754302

Τηλεομ.: 210 8068299, 210 8662069

Ηλ-Ταχ.: valeonti@otenet.gr

Ιστότοπος: <http://www.eleto.gr/>

ΣΚΟΠΟΣ ΤΗΣ ΕΛΕΤΟ:

Μελέτη, εκπόνηση, ... και με οποιοδήποτε τρόπο ανάπτυξη της Ελληνικής Ορολογίας... Συμβολή στην ανάπτυξη της Ελληνικής Γλώσσας και προώθηση του ρόλου της στη διεθνή Ορολογία...

(Από το Καταστατικό)

Αρ.111 Νοέμβριος – Δεκέμβριος 2011

ISSN 1106-1073

Τιμή: 3 λεπτά

Ένα ακόμα επιτυχημένο Συνέδριο στο ενεργητικό της ΕΛΕΤΟ και των συνδιοργανωτών

Το 8ο Συνέδριο της σειράς διεθνών συνεδρίων «Ελληνική Γλώσσα και Ορολογία» (Αθήνα, 10-12 Νοεμβρίου 2011) έχει, πλέον, καταγραφεί στην Ιστορία ως ένα από τα πιο επιτυχημένα μέχρι σήμερα. Ακολουθεί το τελικό Δελτίο Τύπου της Οργανωτικής Επιτροπής:

Δελτίο Τύπου

Η Ελληνική Εταιρεία Ορολογίας (ΕΛΕΤΟ) και το Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών (ΕΚΠΑ), σε συνεργασία με το Εθνικό Μετσόβιο Πολυτεχνείο (ΕΜΠ), το Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης (ΑΠΘ), το Πανεπιστήμιο Κύπρου (ΠΚ), το Τεχνικό Επιμελητήριο Ελλάδας (ΤΕΕ), τον Ελληνικό Οργανισμό Τυποποίησης (ΕΛΟΤ) και τον Οργανισμό για τη Διάδοση της Ελληνικής Γλώσσας (ΟΔΕΓ) διοργάνωσαν το 8^ο Συνέδριο «Ελληνική Γλώσσα και Ορολογία», που είναι αφιερωμένο στον μεγάλο γλωσσολόγο **Μανόλη Τριανταφυλλίδη**.

Το 8^ο Συνέδριο άρχισε την Πέμπτη 10 Νοεμβρίου 2011, στις 19.00, με την Εναρκτήρια Συνεδρία, η οποία πραγματοποιήθηκε στο Νέο Αμφιθέατρο του κεντρικού κτηρίου του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών (Προπύλαια) και την οποία παρακολούθησαν οι εγγεγραμμένοι σύνεδροι, αλλά και πολλοί προσκεκλημένοι των συνδιοργανωτών. Ο πρόεδρος του ΕΚΠΑ καθηγητής **Θεοδόσιος Πελεγρίνης**, με σύντομη ομιλία του, καλωσόρισε τους συνέδρους και προσκεκλημένους και κήρυξε την έναρξη του Συνεδρίου. Ακολούθησαν σύντομες εισαγωγικές ομιλίες του Προέδρου της Οργανωτικής Επιτροπής **Κώστα Βαλεοντή**, του Προέδρου της Επιστημονικής Επιτροπής του Συνεδρίου καθηγητή **Παναγιώτη Κοντού**, της Α΄ Αντιπροέδρου της Επιστημονικής Επιτροπής και εκπροσώπου του ΑΠΘ καθηγήτριας **Άνας Αναστασιάδη-Συμεωνίδη**, της Β΄ Αντιπροέδρου της Επιστημονικής Επιτροπής και εκπροσώπου του ΠΚ καθηγήτριας **Μαριάννας Κατσογιάννου**, του Διευθύνοντος Συμβούλου του ΕΛΟΤ κ. **Χρήστου Ζακολίκου** και του Προέδρου του ΟΔΕΓ κ. **Κωνσταντίνου Καρκαλιά**. Μετά τις εισαγωγικές ομιλίες ακολούθησε η εξαιρετική πανηγυρική ομιλία του καθηγητή του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης και Διευθυντή του Ινστιτούτου Νεοελληνικών Σπουδών (Ιδρύματος Τριανταφυλλίδη) **Γιώργου Παπαναστασίου** με θέμα: «Μανόλης Τριανταφυλλίδης, Ξενηλασία ή ιστοτέλεια. Ένας αιώνας μετά».

Οι κυρίως εργασίες του 8^{ου} Συνεδρίου διεξήχθησαν στο **Ίδρυμα Ευγενίδου** (Συγγρού 387). Αρχισαν στις 8.00 της Παρασκευής 11-11-11 (Προσέλευση των συνέδρων) και διήρκεσαν ως τις 19.15 του Σαββάτου 12-11-11 (Λήξη του Συνεδρίου). Παρουσιάστηκαν 33 ανακοινώσεις εγκεκριμένες από την Επιστημονική Επιτροπή και ομιλία του προσκεκλημένου ομιλητή καθηγητή γλωσσολόγου του ΕΚΠΑ **Χριστόφορου Χααραλαμπάκη** με θέμα: «Λεξικογραφία και Ορολογία: Συμπεράσματα από τη σύγκριση δύο σύγχρονων νεοελληνικών λεξικών».

Στο τελευταίο δώρο του Συνεδρίου πραγματοποιήθηκε **Ανοικτή Συζήτηση** (ελεύθερη για το κοινό) με θέμα «Επιστημονική ορολογία

και Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης (ΜΜΕ)» στην οποία συμμετείχαν οι εισηγητές-συνομιλητές: **Αθανάσιος Δρίτσας** (καρδιολόγος, συνθέτης), **Μιχάλης Μείμαρης** (καθηγητής Τμ. Επικοινωνίας και ΜΜΕ του ΕΚΠΑ), **Γιάννης Ριζόπουλος** (δημοσιογράφος, Pathfinder, TechnoΛογείν), **Μενέλαος Σωτηρίου** (μαθηματικός, Science View) και **Μάχη Τράτσα** (δημοσιογράφος, ΤΟ ΒΗΜΑ) και την οποία συντόνισε η επίκουρη καθηγήτρια του ΕΜΠ **Μαρίνα Παναζίδου**. Οι σύνεδροι και οι άλλοι ενδιαφερόμενοι που είχαν προσέλθει παρακολούθησαν με ενδιαφέρον συμμετέχοντας ενεργά. Κρίσιμο θέμα αναδείχτηκε η ανάγκη στενότερης επικοινωνίας και συνεργασίας μεταξύ των ειδικών επιστημόνων και των δημοσιογράφων για την επιτυχέστερη επικοινωνία της επιστήμης στο ευρύ κοινό.

Όλες οι ανακοινώσεις του Συνεδρίου περιλαμβάνονται στον τόμο των 448 σελίδων ο οποίος έχει ήδη εκτυπωθεί και δοθεί στους συνέδρους μαζί με το λοιπό συνεδριακό υλικό. Οι **εισηγήσεις** της Ανοικτής Συζήτησης έχουν ήδη δημοσιευτεί ηλεκτρονικά στην ιστοσελίδα του Συνεδρίου (<http://www.eleto.gr/gr/Conference08.htm>), όπου, εκτός από τα στοιχεία που ήδη είναι αναρτημένα, θα προστεθούν σύντομα και άλλα στοιχεία (ηλεκτρονικά αρχεία με τον κατάλογο των συμμετασχόντων, φωτογραφίες, βιντεοαρχεία κ.ά) καθώς και τα **κείμενα όλων των ανακοινώσεων**.

Η παράδοση των Συνεδρίων «Ελληνική Γλώσσα και Ορολογία» συνεχίστηκε. Στα συνέδρια αυτά, κάθε δύο χρόνια, εξετάζονται ορολογικά θέματα, είτε της ίδιας της ελληνικής γλώσσας είτε της ελληνικής γλώσσας σε σχέση με άλλες γλώσσες, τα οποία συγκεντρώνουν το ενδιαφέρον Ελλήνων και ξένων επιστημόνων. Τα συμπεράσματα που προκύπτουν συντελούν στην περαιτέρω ανάπτυξη και εμπλουτισμό του «οριζοντίου» τομέα Ορολογία, σε αρχές, μεθόδους και πρακτικές που εξυπηρετούν στη συνέχεια όλους τους τομείς της γνώσης, δεδομένου ότι «δεν υπάρχει γνώση χωρίς ορολογία».

Στην επιτυχία του 8^{ου} Συνεδρίου «Ελληνική Γλώσσα και Ορολογία» συνέβαλαν: τα ιδρύματα που διέθεσαν τους χώρους και τις συνεδριακές εγκαταστάσεις, οι ομιλητές/συγγραφείς των ανακοινώσεων, οι προσκεκλημένοι ομιλητές, τα προεδρεία και τα μέλη των δύο Επιτροπών (Οργανωτικής και Επιστημονικής) και της Γραμματείας, τα προεδρεία των Συνεδρίων, η συντονίστρια και οι συνομιλητές της Ανοικτής Συζήτησης και όλοι οι σύνεδροι με το ενδιαφέρον και την συμμετοχή τους, αλλά και οι διερμηνείς και οι τεχνικοί για την εξαιρετική υποστήριξή τους. Τέλος, η διοργάνωση του Συνεδρίου θα ήταν αδύνατη χωρίς την κάλυψη του μεγαλύτερου μέρους των δαπανών του με την ευγενική προσφορά εκ μέρους των «αφοσιωμένων» χορηγών του Συνεδρίου, οι οποίοι διακρίνονται για την ευαισθησία τους σε ό,τι αφορά την ελληνική **γλώσσα και ορολογία**.

Η Οργανωτική Επιτροπή

OROGRAMMA No 111, November – December 2011,
ISSN 1106-1073

Bimonthly edition of

Hellenic Society for Terminology (ELETO)

Epidavrou & Artemidos 6, GR-15125 MAROUSI GREECE

Τι περιέχει ο τόμος του 8^{ου} Συνεδρίου

→→→ (Συνέχεια από το προηγούμενο φύλλο)

ΕΝΟΤΗΤΑ 5 Τυποποίηση Ορολογίας

- 24** Οι ξενόγλωσσοι όροι της διοίκησης έργων έχουν σχεδόν παγιωθεί και χρησιμοποιούνται, με μικρές παραλλαγές, στα περισσότερα σχετικά πρότυπα. Στόχος της εργασίας είναι η καταγραφή των όρων που έχουν προταθεί στην ελληνική βιβλιογραφία για τη διοίκηση έργων και η ανάπτυξη πρότασης για τη σχετική ελληνική ορολογία... [συγγραφέας: **Κωνσταντίνος Κηρυτόπουλος**]
- 25** Ανάλυση και αποτύπωση των ποικίλων όρων που χρησιμοποιούνται για να περιγράψουν την έννοια «ιδιωματική έκφραση» στα Ελληνικά και Ισπανικά. Συγκεκριμένα πραγματοποιείται μία αναζήτηση και καταγραφή των όρων που αναφέρονται τόσο στα γενικά όσο και στα ειδικά λεξικά των δύο υπό εξέταση γλωσσών, με αναφορά και στους ορισμούς που τους συνοδεύουν, ενώ παράλληλα επιχειρείται και παρουσιάζεται μία πρόταση απόδοσης και αντιστοιχίας των όρων αυτών από τη μία γλώσσα στην άλλη... [συγγραφέας: **Ευλαμπία Κ. Χέλμη**]

ΕΝΟΤΗΤΑ 6 Διάχυση και χρήση των όρων – Ορολογική πολιτική και ρύθμιση

- 26** Η εργασία αναφέρεται στις προτάσεις που είχαν γίνει στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή για μια ευρωπαϊκή ορολογική πολιτική, από την δεκαετία του '90, που δεν έχουν υλοποιηθεί. Παρά τις πολλές σημαντικές ιδιωτικές πρωτοβουλίες που έχουν μεσολαβήσει δεν είναι εμφανής η συστημική προσέγγιση στην έρευνα, ανάπτυξη και εφαρμογή (R&D&A) που είχαν οραματιστεί τότε οι ειδικοί. Επισημαίνεται ότι είναι πλέον καιρός να γίνει μια εκτίμηση του σημείου στο οποίο βρίσκεται σήμερα η ορολογική R&D&A και να προχωρήσουμε στην υλοποίηση μιας ευρείας και περιεκτικής ορολογικής πολιτικής στην Ευρώπη... (Το κείμενο είναι στην αγγλική) [συγγραφέας: **Jan Roukens**]
- 27** Παρουσιάζονται διαδρομές ανάπτυξης και καθιέρωσης της ελληνικής επιστημονικής γλώσσας και ορολογίας, σε μια προσπάθεια σύνδεσης με την εξέλιξη του γλωσσικού ζητήματος στην Ελλάδα τα τελευταία εκατό χρόνια. Μέσα από ενδεικτικές βιβλιογραφικές αναφορές δίνεται αρχικά η εικόνα του προβληματισμού γενικά για τη γλώσσα και για ειδικά επιστημονικά πεδία, όπως η ιατρική και η νομική. Ειδικότερα, διερευνώνται διαχρονικά οι πολιτικές και οι θέσεις επιστημονικών φορέων όπως του Τεχνικού Επιμελητηρίου Ελλάδας στα θέματα της γλώσσας και της ορολογίας, καθώς και οι χρήσεις της γλώσσας από τους επιστήμονες και ειδικά τους μηχανικούς... [συγγραφέας: **Κατερίνα Τοράκη**]
- 28** Επιχειρείται η συνδρομή στον σύγχρονο ορολογικό εμπλουτισμό της ελληνικής γλώσσας, καθώς καταδεικνύεται η σχέση ανάμεσα στον νεοεισαγόμενο όρο της «εικονικής ευμένειας» και το φαινόμενο της υψηλής προφορικότητας του λόγου σε διάφορες επικοινωνιακές περιστάσεις. Οι περιστάσεις αυτές αφορούν τον ιδιωτικό ή δημόσιο λόγο, ή και τη μεταξύ τους διαπλοκή... [συγγραφέας: **Νικολέττα Τσιτσανούδη-Μαλλίδη**]
- 29** Οι ελληνικές λέξεις ως μέσο διεθνοποίησης εννοιών. Κατά τη μεσαιωνική περίοδο καμία άλλη γλώσσα δεν επηρέασε τη γεωργιανή γλώσσα όσο η ελληνική. Αυτό άλλωστε ήταν αναμενόμενο. Με τη μεταστροφή στο χριστιανισμό η Γεωργία έγινε ένα από τα πλέον σταθερά μέλη του βυζαντινού κόσμου. Με τη θρησκευτική αλλαγή, που καθόρισε και τον πολιτικό προσανατολισμό της χώρας, έγινε πλέον σαφής η ανάγκη της τυποποίησης της γεωργιανής γλώσσας, καθώς είχαν προκύψει πολλές έννοιες που έπρεπε να αποδοθούν με ή χωρίς μετάφραση των ελληνικών λέξεων... [συγγραφέας: **Eka Tchkoizze**]

ΕΝΟΤΗΤΑ 7 Δραστηριότητα φορέων και οργάνων Ορολογίας

- 30** Η ανακοίνωση αποτελεί μελέτη σχετικά με τα απαιτούμενα προσόντα και ικανότητες του πιστοποιημένου διαχειριστή ορολογίας σύμφωνα με τον Ευρωπαϊκό Οργανισμό Πιστοποίησης και Εξειδίκευσης (ECQA – European Certification & Qualification Association). Εξετάζονται θέματα όπως ο τόσο σημαντικός ρόλος της σωστής διαχείρισης ορολογίας στο σύγχρονο εργασιακό περιβάλλον, τα διάφορα μοντέλα διαχείρισης ορολογικού υλικού, η διαχείριση τόσο μονόγλωσσης

όσο και πολύγλωσσης ορολογίας και ορολογικών πονημάτων, οι συνεργασίες με παρεμφερή τμήματα οργανισμών και επιχειρήσεων, η δημιουργία νέων εξειδικευμένων αλλά και η αξιοποίηση των υπαρχουσών σύγχρονων ορολογικών βάσεων δεδομένων, ορολογικών συλλογών και του διαδικτύου, η δημιουργία εξειδικευμένων ομάδων εργασίας, η διαχείριση συγκρούσεων καθώς και διάφορα νομικά θέματα όπως η κατοχύρωση πνευματικής ιδιοκτησίας κλπ. [συγγραφέας: **Θάνος Μεντζελόπουλος**]

- 31** Παρουσιάζεται η λειτουργία και η δράση της Τεχνικής Επιτροπής TE21 «Αρχές της Ορολογίας» του Ελληνικού Οργανισμού Τυποποίησης. Κύριο αντικείμενο της TE21 είναι η ενασχόληση με τα ζητήματα της τυποποίησης στην Ορολογία και συγκεκριμένα με τη θέσπιση και υιοθέτηση των κανόνων ορολογίας, με την επεξεργασία και απόδοση στην ελληνική των προτύπων του ISO στον τομέα της Ορολογίας, με την επεξεργασία για έκδοση αντίστοιχων ή ανάλογων Ελληνικών Προτύπων, ενώ επίσης παρακολουθεί στενά το έργο της αντίστοιχης Τεχνικής Επιτροπής του ISO TC37 και συμμετέχει στις διαδικασίες συζήτησης για την τροποποίηση/βελτίωση των προτύπων Ορολογίας... [συγγραφέας: **Μαριάννα Κατσογιάννου, Κατερίνα Τοράκη**]
- 32** Η Ερευνητική Υποδομή CLARIN είναι μια πανευρωπαϊκή προσπάθεια μεγάλης εμβέλειας με σκοπό τη δημιουργία, τον συντονισμό και τη διάθεση γλωσσικών πόρων και γλωσσικής τεχνολογίας στους ερευνητές των Κοινωνικών και Ανθρωπιστικών Επιστημών. Στοιχεί να παράσχει στους ερευνητές ένα σύνολο ισχυρών εργαλείων ενσωματωμένο στον υπολογιστή τους που θα επιτρέπουν την άσκηση της ερευνητικής εργασίας με καινοτόμους τρόπους βασισμένους στην επεξεργασία γλώσσας. Η ανακοίνωση παρουσιάζει τους στόχους, τις βασικές αρχές και τα χαρακτηριστικά της υποδομής, καθώς και τα μέχρι τώρα επιτεύγματα σε ευρωπαϊκό και ελληνικό επίπεδο και τις μελλοντικές ενέργειες... [συγγραφέας: **Στέλιος Πιπεριδής, Πένυ Λαμπροπούλου, Μαρία Γαβριηλίδου**]
- 33** Η Ευρωπαϊκή Ένωση διαθέτει την πιο μεγάλη μεταφραστική μηχανή στον κόσμο, αφού παράγει νομοθετικό έργο σε 23 γλώσσες που έχουν την ίδια νομική ισχύ. Η παρουσίαση περιλαμβάνει μια περιγραφή της οργάνωσης της ορολογίας σε όλα τα Όργανα της Ευρωπαϊκής Ένωσης με κύριο άξονα τη βάση δεδομένων IATE, το πρωτοποριακό μοντέλο της λειτουργίας της υπηρεσίας του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και μια ενδεικτική περιγραφή σχεδίων που ανοίγουν δυνατότητες συνεργασιών με φορείς ορολογίας... [συγγραφέας: **Ροδόλφος Μασλιάς**]

Ο τόμος των ανακοινώσεων του 8^{ου} Συνεδρίου κλείνει με δύο ευρετήρια των συγγραφέων (ένα στην ελληνική και ένα στην αγγλική). Η καλαίσθητη εκτύπωσή του έγινε στην Παραγωγική μονάδα γραφικών τεχνών ΚΕΘΕΑ ΣΧΗΜΑ + ΧΡΩΜΑ (57400 Σίνδος, Θεσσαλονίκη, www.kethea-print.gr) του Κέντρου Θεραπείας Εξαρτημένων Ατόμων. Η δαπάνη της έκδοσης ήταν χορηγία του ΤΕΕ, πιστού συνδιοργανωτή. Ο τόμος διατίθεται από την

K.B.

Στον απόηχο του 8^{ου} Συνεδρίου της ΕΛΕΤΟ

Από την πρώτη ανακοίνωση, με θέμα την Ορολογία και τη Λεξικογραφία, μέχρι την τελευταία με θέμα την Ορολογία στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο «Μία σύγχρονη προσέγγιση» και με ενδιάμεσα την «Ορολογική Νοοτροπία» και την ανάγκη ανάπτυξης συνολικής ορολογικής πολιτικής και εφαρμογής της στην Ευρώπη, συνολικά 445 σελίδες κόσμησαν τον τόμο του 8^{ου} συνεδρίου της ΕΛΕΤΟ, με 33 ανακοινώσεις, προσθέτοντας ενημερωμένη ορολογία, τεχνογνωσία στην ελληνική επιστημονική γλώσσα, τόσο από Έλληνες όσο και από ευρωπαίους εισηγητές. Αυτό που αποκόμισε ο σύνεδρος, πέραν της καταγραφής της κατάστασης της γνώσης του τομέα της Ορολογίας, είναι η επόμενη μέρα, το τι μέλλει γενέσθαι, κυρίως από τις φάσεις των ερωταποκρίσεων των της ανοικτής συζήτησης.

Στον απόηχο του συνεδρίου αναδείχθηκε η ανάγκη δημιουργίας «ορολογικής συνείδησης» μέσω υιοθέτησης «κοινής γλώσσας». Και η κοινή γλώσσα να γίνει κτήμα με διαδικασίες **συναινεσης και συμφωνίας**.

Όπως φάνηκε από την ανοικτή συζήτηση που συντόνιζε η κ. **Μ. Πανταζίδου**, υπάρχει έλλειψη ενός Κώδικα δεοντολογίας τόσο

στην επικοινωνία ιατρών-ασθενών, όσο και μεταξύ επιστημόνων και δημοσιογράφων. Η σημαντική συμβολή του καρδιολόγου κ. **Αθανάσιου Δρίτσα** με την ανάδειξη του προβλήματος έλλειψης χρόνου ακρόασης του ασθενούς, από τον θεράποντα γιατρό, υπογραμμίζει μια πρακτική που ευθύνεται για λανθασμένες διαγνώσεις. Η ικανότητά του να *ακούει* αλλά και να *διατυπώνει* κατάλληλες ερωτήσεις για να λάβει συμπληρωματικές πληροφορίες για τη διάγνωση και, στη συνέχεια, για τη θεραπεία είναι μέγιστης σημασίας.

Την αγωνία των δημοσιογράφων για την ακριβή σύνταξη των δελτίων ή κειμένων τους, με αυθεντική πληροφορία, εξέφρασε ο δημοσιογράφος κ. **Γιάννης Ριζόπουλος** η οποία αγωνία οφείλεται στην απροθυμία των επιστημόνων να διοχετεύσουν την τεχνογνωσία τους. Αυτή η απροθυμία έγκειται: πρώτον στο ότι οι επιστήμονες δεν διαθέτουν **τυποποιημένη διαδικασία για την σύνταξη μικροκειμένων** όταν απευθύνονται σε αναγνώστες έτερου γνωστικού τομέα ή σε δημοσιογράφους· δεύτερον στο ότι δεν έχουν **ορολογική παιδεία**, ώστε να γνωρίζουν να διοχετεύουν τις ουσιώδεις έννοιες με τους ακριβείς όρους.

Ένα άλλο ζητούμενο των δημοσιογράφων σύμφωνα με την κ. **Μάχη Τράτσα**, δημοσιογράφο από το ΒΗΜΑ, είτε αυτοί είναι συντάκτες ή εκφωνητές, είναι το κριτήριο του χρόνου της έντυπης ή της ηλεκτρονικής δημοσιογραφίας. Αυτή η αγχωτική παράμετρος πιεσάει μόνο με την δυνατότητα πρόσβασης στις Βάσεις Δεδομένων Όρων της Ευρώπης, IATE, ή του Google, και στην Ελλάδα είτε με την συνεργασία του ειδικού επιστήμονα ή με την συνδρομή της ΕΛΕΤΟ (www.eleto.gr) και των Βάσεων όρων που αυτή διαθέτει. Ακουστήκαν τα παραδείγματα των όρων **collateral** και **beton armé**· ο πρώτος με τις σημασίες του «παράπλευρου» ή του «εμπράγματος» και ο δεύτερος ως «μπετόν» ή «τσιμέντο».

Τονίστηκε ακόμη μια φορά η αναφορά στον ορολογικό κώδικα δεοντολογίας των Βασικών Αρχών, τις οποίες αφού αντιληφθεί ο ερευνητής επιστήμονας οφείλει να επιλέξει ποιές από αυτές είναι εφαρμόσιμες στον τομέα του, με την χρησιμοποίηση δικών του παραδειγμάτων έτσι ώστε η θεωρητική γνώση να γίνει κτήμα του τομέα του. Γι' αυτό απαιτούνται σεμινάρια ειδικής κατάρτισης για επιστήμονες από ορολόγους.

Επίσης στο Συνέδριο φάνηκε η έλλειψη ειδικών λεξιλογίων όρων ή γενικότερων λεξικών με αναφορά στο θεματικό ή τομαεκό κριτήριο για να αποφεύγεται η περιττή σύγχυση ως προς την αντιστοίχιση δάνειων όρων με έννοιες άλλων τομέων, στη γλώσσα υποδοχής.

Αρα, ζητούμενα από το 8^ο συνέδριο της ΕΛΕΤΟ είναι:

- Κοινή Γλώσσα
Αυτή αποκτάται με ένα ελάχιστο συναίνεσης, μέσω κατανόησης και αποδοχής του ζεύγους *έννοιες-όρου*.
- Τυποποιημένη μορφή επιστημονικών μικροκειμένων για την δημοσιογραφία.
- Πρόσβαση στα ελληνικά λεξικά ή λεξιλόγια όρων από το ευρύτερο κοινό, αφού κατοχυρωθούν τα σχετικά πνευματικά δικαιώματα.
- Η εξοικείωση με τις έννοιες «convention» και «consensus», ήτοι **συμφωνία** και **συναίνεση**, δύο έννοιες που η διεθνής κοινότητα, μέσω του ISO, εφαρμόζει όχι μόνο στις δημοκρατικές διαδικασίες αλλά και στις διαδικασίες οροδοσίας (βλέπε ISO/TC 37) και τις οποίες ανέσυρε από την αρχαία και παλαιά ελληνική παρακαταθήκη (Πλάτων, Κρατύλος), την οποία, ωστόσο, εμείς δεν έχουμε ακόμη αντιληφθεί να χρησιμοποιήσουμε.

M.K.

Ένα μονοτονικό που μπορείς και να το ...ακούσεις

Να κουβεντιάσουμε λίγο μιά «ορθολογικότερη» χρήση του μονοτονικού, που ελαφρώς διαφέρει από την ισχύουσα. Το «ορθολογικότερη» το έγραψε ο σεβαστός ομότιμος καθηγητής ΕΜΠ Θεοδόσης Τάσιος ακριβώς για την περίπτωση της εμφανούς ανάγκης βελτίωσης του μονοτονικού.

Ενώ το ισχύον μονοτονικό εναρμονίζει ως επί το πλείστον τον γραπτό με τον προφορικό τονισμό, εν τούτοις είναι «ασυνεπές» σε περιπτώσεις μονοσύλλαβων λέξεων και προθέσεων. Και πρώτον, για τις μονοσύλλαβες λέξεις: **δεν, μην, μη, ως, τι, δε,** κλπ... που ενώ στον προφορικό λόγο αυστηρά και ισχυρά τονίζονται, το ισχύον μονοτονικό δεν φρόντισε να τονίζονται και στον γραπτό λόγο. Και δεύτερον, αναφορικά με τις **δισύλλαβες προθέσεις** : **ανα, κατα, μετα, παρα, υπο, υπερ, επι, απο, περι,** το να τονίζονται από το μονοτονικό μας στην λήγουσα και ως μεμονωμένες (που είναι βέβαια λογικό στην περίπτωση που είναι λήμματα λεξικού) αλλά

και, δυστυχώς, μέσα στο κείμενο, αποτελεί «ασυνέπεια» έναντι του σαφούς και διακριτού τονισμού στον προφορικό λόγο.

Για να γίνει σαφής και η περίπτωση των προθέσεων παραθέτω παραδείγματα.

Περιοδεία ανα τον κόσμο: το «*ανα*» δέν θέλει τόνο, δέν του χρησιμεύει σε τίποτα ο τόνος που ισχύει σήμερα

Κατα τον πόλεμο: το «*κατα*» δέν θέλει τόνο, δέν του χρησιμεύει σε τίποτα ο τόνος που ισχύει σήμερα, διότι το «*κατά*» δέν έχει έμφαση όπως στο επόμενο παράδειγμα

Κατά τον πόλεμο: το «*κατά*» θέλει τόνο εφόσον πρέπει να διευκρινιστεί ότι κάτι έγινε στην διάρκεια του πολέμου και όχι πρίν ή μετά.

Ο βουλευτής εμήφισε κατά: το «*κατά*» θέλει τόνο προκειμένου να δοθεί η δέουσα έμφαση

Μετα της κυρίας του: το «*μετα*» δέν θέλει τόνο, είναι η περίπτωση του «μαζί», δέν έχει έμφαση

Μετά μεσημβριαν: το «*μετά*» θέλει τόνο διότι διευκρινίζει τον χρόνο

Παρα τω πρωθυπουργώ: το «*παρα*» δέν θέλει τόνο

Παρά την κρίση, υπάρχει εμπορική κίνηση: το «*παρά*», εδώ, θέλει τόνο

Υπο ορισμένες προϋποθέσεις: το «*υπο*», εδώ, δέν θέλει τόνο

Υπό των γέφυρα και όχι υπεράνω της γέφυρας: το «*υπό*», εδώ, θέλει τόνο για να τονιστεί το προσδιοριζόμενο σημείο

Είναι υπό το μηδέν: το «*υπό*», εδώ, θέλει τόνο όταν θέλουμε να δώσουμε έμφαση για το ακραίο της θερμοκρασίας

Υπέρ το δέον: το «*υπέρ*», εδώ, θέλει τόνο, χάριν της έμφασης

Υπερ πίστεως και πατριδος: το «*υπερ*», εδώ, δέν θέλει τόνο

Επι δικτατορίας: το «*επι*», εδώ, δέν θέλει τόνο

Επί της Σταδίου: το «*επί*», εδώ, θέλει τόνο διότι διευκρινίζει, δίνει έμφαση, εντοπίζει

Πρός και από Θεσσαλονίκη: Τα «*πρός*» και «*από*» θέλουν τόνο

Βαδίσαμε προς τα Μέγαρα: το «*προς*», εδώ, δέν θέλει τόνο διότι πρόκειται για απλή αφήγηση

Απο την πρώτη στιγμή: το «*απο*», εδώ, δέν θέλει τόνο

Περι τίνος πρόκειται: Το «*περι*», εδώ, δέν θέλει τόνο

(Γεωμετρία) **Το εγγεγραμμένο τρίγωνο γράφεται εντός της περιφέρειας κύκλου, ενώ το περιγεγραμμένο περί αυτήν.** Το «*περί*», εδώ, θέλει τόνο, γιατί αντιδιαστέλλει το «*εντός*»

Τηρουμένων, βεβαίως, των αναλογιών (mutatis mutandis) η ακριβής «φωνή» του νεοελληνικού μονοτονικού κειμένου θα μπορούσε να θυμίζει την ...αλεξανδρινή εισαγωγή πνευμάτων και τόνων που τότε έγινε ουσιαστικά για να μπορούν οι ξένοι προς τα τότε ελληνικά να διαβάζουν με την σωστή ΤΟΤΕ εκφορά τα ελληνικά κείμενα. Με το ορθολογικό μονοτονικό ένας ξένος της εποχής μας μπορεί κάλλιστα να "ακούσει" τον τονισμό βλέποντας ένα νεοελληνικό κείμενο ενώ με το ισχύον μονοτονικό είναι λίγο "κουφός" ή "παρακούει" ως προς τα μονοσύλλαβα και τις προθέσεις που λέγαμε παραπάνω.

Και δέν είναι μόνο για τους ...ξένους. Δέν ακούμε πολλές φορές έναν αλλοπρόσαλλο τονισμό από τους αναγινώσκοντες το κείμενο στα τηλεοπτικά κανάλια με το autocue¹; Δέν δίνουν πολλές φορές την απαιτούμενη για κάποιες συλλαβές έμφαση στην οποία όμως θα τους καθοδηγούσε ένα ορθολογικά τονισμένο από τους συντάκτες του καναλιού κείμενο, ένα κείμενο βεβαίως όπου θα σημειώνονταν, επί τη ευκαιρία, σωστά και τα πολλές φορές ...περιφρονημένα κόμματα (όχι τα πολιτικά!!!).

Ξέχασα κάποιες μονοσύλλαβες λέξεις όπως: **πλήν, πως** (αυτό τονίζεται ή δέν τονίζεται ανάλογα με την περίπτωση). Σημειωτέον ότι με το ορθολογικό μονοτονικό η περίπτωση των "**ότι**" και "**ό,τι**" γίνεται "**οτι**" και "**ότι**" αντίστοιχα, άρα το κόμμα μπορεί να εκλείπει. Σήμερα βέβαια πολλοί ήδη δέν το βάζουν αυτό το κόμμα αλλά για άλλους λόγους, ...ασχετοσύνης!!!!...

Ο.Β.

Ο σιδηροφάγος μας

«**Να φάει η μύγα σίδηρο...**» Είναι μια έκφραση που συνήθως συμπληρώνεται από το «**και το κουνούπι ατσάλι**» για να συμπληρωθεί ένα δίστιχο, με το αντίστοιχο ποιητικό μέτρο και με

¹ **autocue** είναι το σύστημα με το οποίο, οι εκφωνητές/παρουσιαστές των καναλιών διαβάζουν την ειδηση ή το σχόλιο από σταθερό ή κυλιόμενο επί οθόνης ηλεκτρονικό κείμενο, αόρατο βέβαια για τον τηλεθεατή, ένα είδος υποβόλεις.

κάτι συγγενές προς το ζεύγος **μύγα – σίδηρο** (μύγα – κουνούπι, σίδηρος - ατσάλι).

Πριν από μισόν αιώνα περίπου, η έκφραση ήσαν σε χρήση και όταν παιζόταν το παιχνίδι **Βεζύρης ή κότσι**, για να δείχτει πόσο δυνατές έπρεπε να είναι οι λουριδιές στα χέρια, με τις οποίες θα τιμωρούνταν ο παίχτης του οποίου το **κότσι (αστράγαλος)** είχε φέρει την κακή ριζιά: «Δος του τρεις, να φάει η μύγα σίδηρο και το κουνουπί ατσάλι».

Στη σύγχρονη εποχή χρησιμοποιείται όταν θέλουμε να δηλώσουμε μια δύσκολη κατάσταση, κάτι που θέλει πολύ κόπο και ιδρώτα, κάτι όπου θα γίνουν απίθανα πράγματα.

Από πού να προέρχεται άραγε?

Μια πιθανή απάντηση στο ερώτημα μας δίνουν οι **Μίμοι του Ηρώνδα** (1), ο οποίος με βάση τις απόψεις των ειδικών, έδρασε και ήρμασε στο πρώτο μισό του 3^{ου} π.Χ. αιώνα.

Ο Ηρώνδας μας λέγει, στον μίμο του «**Διδάσκαλος**» όπου ο δάσκαλος **Λαμπρίσκος** τιμωρεί και επιπλήττει τον άτακτο μαθητή του λέγοντάς του πόσο άχρηστος είναι και δεν θα είναι επιθυμητός και χρήσιμος «...**ούδ' όκου χώρης οί μύς όμοίως τόν σίδηρον τρώγουσιν**», δηλ. «ούτε στη χώρα όπου οι μύες τρώνε, όπως και οτιδήποτε άλλο, τον σίδηρον» και σε μετάφραση «**ούτε κι εκεί όπου η μύγα τρώει σίδηρο και το κουνούπι ατσάλι...**».

Πλην του Ηρώνδα, μνεία, για δεινούς και **σιδηροφάγους** μύς (ποντικούς), κάνει ο **Σενέκας**, ο **Αιλιανός** για τους **Κάσπιους** μύς, ενώ και για τους μύς της νήσου **Γυάρου**, το λεξικό **Σούδα** και ο **Αριστοτέλης** (1).

Παρατηρούμε λοιπόν ότι από τις παραπάνω αναφορές, οι ποντικοί (μύες) ήταν αυτοί που πιστευόταν στην αρχαιότητα ότι (κατ)έτρωναν τον σίδηρο. Φαίνεται όμως ότι, όταν στην καθομιλουμένη γλώσσα αντικαταστάθηκαν οι **μύες** οι **ποντικοί** (δηλ. από τον Πόντο) με το απλούστερο «**ποντικοί**» και παραλείφθηκαν και λησμονήθηκαν οι «**μύες**», στην έκφραση «**σιδηροφάγοι μύες**» οι **μύες** αντικαταστάθηκαν από «**τας μύιας**» ή τις σημερινές μας **μύγες**.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- (1) Βασίλειος Γ. Μανδηλαράς. *Οι Μίμοι του Ηρώνδα*, Εκδόσεις Καρδαμίτσα, Αθήνα 1986

Γ.Α.Τ.

Στη ΓΩΝΙΑ ΤΟΥ ΓΕΣΥ² έλα κι εσύ

1. βράχος ρωγματωμένος ή ρωγμωμένος;

Το ΓΕΣΥ υιοθέτησε τον προβληματισμό του μέλους της ΕΛΕΤΟ **Μαρίας Παναζίδου** σχετικά με την χρησιμοποιούμενη απόδοση του όρου **fractured rock** με τον ελληνικό όρο **ρωγματωμένος βράχος**. Δεν λέγεται **ρηγματωμένος** για να μην νομιστεί ότι έχει **ρήγματα (faults)**, από σεισμούς) αντί για **ρωγμές (fractures)**, που έχουν πολλές και διάφορες προελεύσεις. Το ερώτημα της ΜΠ είναι ότι εφόσον υπάρχει θεματική και κλιτική διαφορά ανάμεσα στην **ρωγμή-ρωγμής** και στο **ρήγμα-ρήγματος**, μήπως θα έπρεπε το σχετικό ρήμα να είναι **ρωγμώνω** (και όχι το υπονοούμενο **ρωγματώνω**) και ο όρος να είναι **ρωγμωμένος βράχος**. Η σχετική αναζήτηση επιβεβαίωσε και ότι ήδη είναι σε χρήση το ουσιαστικό **ρώγμωση** που υποδηλώνει ρήμα **ρωγμώνω**. Είναι ορθοί, επομένως οι τύποι: **ρωγμώνω – ρωγμώνομαι – ρωγμωμένος** κτλ. και μπορούν να χρησιμοποιηθούν:

- fracture** (ουσ.) → **ρωγμή**
- fracture** (ρῆμ.) → **ρωγμώνω**
- fracturing** (ουσ.) → **ρώγμωση**
- fractured** (μετ.) → **ρωγμωμένος**
- fractured rock** → **ρωγμωμένος βράχος**

2. Όροι από Σχέδιο Προτύπου της IEC³

Κατά την ηλ-αλληλογραφία με την **Λίζα Παπασταθοπούλου** (στέλεχος του ΕΛΟΤ), για την ψήφιση Σχεδίου Προτύπου της IEC προταθηκαν και υιοθετήθηκαν από τον ΕΛΟΤ οι όροι του παρακάτω πίνακα, που περιλαμβάνονται στο πρότυπο αυτό:

IEC 60050-617 A1/Ed.1: International electrotechnical vocabulary – Part 617: Organization/market of electricity

² ΓΕΣΥ: Γενικό Επιστημονικό Συμβούλιο της ΕΛΕΤΟ
³ IEC: International Electrotechnical Commission – Διεθνής Ηλεκτροτεχνική Επιτροπή

smart grid, intelligent grid	réseau intelligent	έξυπνο δίκτυο, νοήμον δίκτυο
smart metering	comptage intelligent	έξυπνη μέτρηση, νοήμων μέτρηση
demand side management, DSM	maîtrise de la demande d'électricité, MDE	διαχείριση της (πλευράς) ζήτησης
demand response, DR	gestion de la demande	απόκριση της ζήτησης

Επισημάνθηκε ότι χρειάζεται προσοχή στις δύο τελευταίες έννοιες. Η **DSM** είναι διεργασία, ενώ η **DR** είναι μηχανισμός/μέθοδος/τρόπος. Διαπιστώνεται ότι τουλάχιστον η μία γαλλική απόδοση «**χωλαίνει**»: **gestion** (= διαχείριση) έπρεπε να είναι η **DSM** και όχι η **DR**. Προτάθηκε να ψηφιστεί το πρότυπο με την παραπάνω παρατήρηση και να διαβιβαστεί η παρατήρηση στην **IEC**, ώστε η σχετική γαλλική επιτροπή τυποποίησης να το λαβει υπόψη της και να κάνει σχετική πρόταση/βελτίωση.

3. crosslinking → σταυρόδεση

Ύστερα από ερώτημα του κ. **Κώστα Δελίδη**, καθηγητή της φυσικής (ΤΕΙ Μακεδονίας) σχετικά με τους όρους: **crosslinking** (σταυροδέσιμο;), **crosslinking agent**, στο πεδίο των πολυμερών.

Στο «**Αγγλογαλλοελληνικό Λεξικό Πολυμερών**» (Β.Α.Φιλόπουλος, ΕΛΕΠ, Αθήνα, 1991) έχουν περιληφθεί οι όροι:

- crosslinking** → **δικτύωση**
- crosslinking agent** → **μέσο δικτύωσης**

Το επιγραμματικό Αγγλο-Ελληνικό Λεξικό Χημείας του ΕΚΠΑ (<http://www.chem.uoa.gr/vocabulary/login.asp>) δίνει τις αποδόσεις:

- crosslinking** (ή **crosslink**) → **διασταυρούμενη σύνδεση, σταυροδεσμός, διαδικτύωση**

Εάν επρόκειτο να επιλεγεί μονολεκτικός όρος δεν θα ήταν κατάλληλη η **δικτύωση (networking)**, ούτε η **διαδικτύωση (internetworking)**. Ο **σταυροδεσμός** ή η **σταυροσύνδεση** είναι καταλληλότεροι όροι.

Προκειμένου για χημική αντίδραση γενικά η απόδοση **agent** → **αντιδραστήριο** είναι πολύ συνηθισμένη, επομένως εύλογα μπορεί να χρησιμοποιηθεί. Το **σταυροδέσιμο** (γεν. σταυροδεσίματος) είναι «ανοικονόμητο»· όμως, θα μπορούσε να χρησιμοποιηθεί **σταυρόδεση** (που είναι γλωσσικά οικονομικότερη και από την **σταυροσύνδεση**) το αποτέλεσμα της οποίας θα μπορούσε να είναι **σταυροδεσμός**)

Προτάθηκαν, τελικά, οι αποδόσεις:

- crosslinking** = **σταυρόδεση** (η ενέργεια, η αντίδραση, το φαινόμενο, η διεργασία, η δημιουργία δεσμού κτλ.)
- crosslinking agent** = **αντιδραστήριο σταυρόδεσης**
- crosslink** = **σταυροδεσμός** (αποτέλεσμα της σταυρόδεσης, ο δεσμός που προέρχεται από την σταυρόδεση)

K.B.

«ΟΡΟΓΡΑΜΜΑ»
Το «Ορόγραμμα» είναι διμηνιαία έκδοση της Ελληνικής Εταιρείας Ορολογίας (ΕΛΕΤΟ) για την αλληλοενημέρωση των μελών της και ευρύτερου κύκλου αποδεκτών για θέματα της Ελληνικής Γλώσσας και Ορολογίας.
Ιδιοκτήτης: Ελληνική Εταιρεία Ορολογίας (ΕΛΕΤΟ)
Εκδότης: Κ. Ε. Βαλεοντής, Πρόεδρος της ΕΛΕΤΟ
Συντάκτες φύλλου: Κώστας Βαλεοντής, Θεόφιλος Βαμβάκος, Γιώργος Τσιάμας, Μαρία Καρδούλη
Εκδοτική Ομάδα: Κώστας Βαλεοντής, Θεόφιλος Βαμβάκος, Άννα Νικολάκη, Κατερίνα Ζερίτη, Τάνια Βαλεοντή
Τηλέφωνα: 6974321009, 210-8662069
Τηλεομιότυπο: 210-8068299
Ηλ-Ταχυδρομείο: valeonti@otenet.gr
Ιστότοπος (όλα τα φύλλα): http://www.eleto.gr/gr/orogramma.htm
Γίνονται δεκτές συνεργασίες. Απαραίτητες προϋποθέσεις τα κείμενα να είναι σε επεξεργάσιμη ηλεκτρονική μορφή, σύντομα και έτοιμα για δημοσίευση δίχως να απαιτείται παραπέρα επεξεργασία.
Τα δημοσιεύματα που προσυπογράφονται με αρχικά απηχούν τις προσωπικές απόψεις του/της συντάκτη/συντάκτριάς τους, το πλήρες όνομα του/της οποίου/οποίας περιλαμβάνεται στους συντάκτες του εκάστοτε φύλλου.
Τα θέματα των άρθρων της «ΓΩΝΙΑΣ ΤΟΥ ΓΕΣΥ» έχουν συζητηθεί στο ΓΕΣΥ και η δημοσίευση γίνεται ύστερα από απόφασή του.
Επιτρέπεται η αναδημοσίευση ή η αναπαραγωγή κειμένων του «Ο» με την υποχρέωση αφενός να αναφέρεται η πηγή των κειμένων και αφετέρου, προκειμένου περί ολόκληρων άρθρων, να εξακολουθήσουν αυτά να διατίθενται δωρεάν σε κάθε ενδιαφερόμενο χωρίς καμία δέσμευση· σε αντίθετη περίπτωση χρειάζεται άδεια της ΕΛΕΤΟ.